

מסורת הש"ס

(א) ויבמות ד, טז. (ב) פסחים קי"ח. (ג) ג"א דתיתי מרזיא (ד) ויז"א בערוך ערך ד' ח' א"ל. (ה) כריתות יא. ז"ק לב;. (ו) [תוספי פ"ד], ו' שנועות כח;. (ז) [תוספי פ"ד], ר"ד. (ח) רש"א אין מלקין. (ט) ג"א שנקלה, י' [מגילה י"ז]. ט' [שמות כג] ט' [ע"ז יד];. (ת) ובי תלף כה ג] (ז"ל בבל בחרו מו"טע, דברים כה.

	
הגהות הב"ח	
(א) גב' (מ"ט מוטס נקלה) תל"מ וי"ב ס"א אין זה: (ב) שם ת"ר אמדוהי לכשילקה יקלה פוטרין ובי' מנ"ד יקלה מלקין ובי' ולא שיקלה כבר כד"ד: (ג) תוס' ד"ה שניהם שוין בדיעי ומיהו:	
 	

הגהות הגר"א
[א] גב' לא יוסיף. נמחק וי"ב על אלה (וכ"ה בספריו): **[ב]** [רש"י ד"ה אין לי כי "לא" צ"ל יס"ו]: **[ג]** שם לא יוסיף. צ"ל על אלה:

	
מוסף רש"י	
שאין חוסמין אומה. אין סותמין טעמיה לכותה להמיינס לן אלא כופן אותו ומלן. חוסמין ליטנא דקרא נקט, דליף לה מלא תחסוס (יבמות ד.). כל המבזה את המועדים שטשה מלאכה בחולו של מועד, דכתיב את מה הנאות תשמו, ונפקא לן במסכת חגיגה (י"ח) איסור מלאכה בחולו של מועד (רשב"ם פסחים ק"ח). המקביל לשון הרע. שמקבל ומאמין על חבירו, אפי"ג דלקבוליה לא מיבעי ליה, למוטע ליה מיבעי דמפרש במסכת נדה (סא) רשב"ם שם). קרי ביה גמי לא נשאיא. נראה צעירי דלא גרסין ליה. דכ"סו משמטע מלא תשא, שכנסמפר או מעיד הכי טוסא צפוי שמע שוא (שם). התם רץ. ונמטה במטסה זו וזיכא ונקלה אחיך כיון שנקלה הכי הוא אחיך (שבוטות כח). כל חייבי כריתות שלקין. שהמיו כהן עדים על לאו שעמו כרת ולקו כד", נפטרין ידי כריתתם. שז' אין כ"ד של מעלה נפרעין (תג"לה ד:).	

אין חוסמין. אין מגערין זה שלא תאמר אי אפשר צו: **אם המועדות**. חולו של מועד: **הג המלוט שממור**. מפרש בחגיגה (דף י"ח). אם בראשון ובשביעי הכי כבר אמור הא לא באל להזהיר אלא על חולו של מועד שאסור צעשיית מלאכה: **אל תשא ידך עס רשע להיום עד חמס** היינו מעיד עדות שקר: **אנפקא**. כמו מיצק אציק: **במספר**. שתי רשעיות מאחריו: **אפילו יסירי כה ואפילו חסירי מדע**. דאין להקפיד בכך: **אי אמרם בשלמא דאפילו חסירי מדע**.

יכולין להעמיד בהן היינו דליתטריך כו' למורו: **מכה מועטת**. כגון שאמדוהו לפחות מכה כסידור אחד: **אין לי אלא מכה רבה כו'**. רשא דברייתא הכי איתא בסיפרי(ט) אין לי אלא בזמן שמוסיפין על מנין ארבעים על כל אומד ואומד שאמדוהו בית דין מנין ת"ל [א] לא יוסיף מכל מקום מכה רבה אין לי אלא מכה רבה כו' אין לי דמיצ על לא יוסיף אלא בזמן שהכה מכות הרבה על האומד מכות מועטות אפילו שתי מכות או אחת מנין דאסור להוסיף ת"ל לא יוסיף [ג] לא יוסיף להכותו על אלה על מנין האומד: **שהוא מכה רבה**. שניתן להכותו ט בעל כורחו. כן נראה לרבי ובגשון אחר קיבל רבי: **ה"ג ת"ר** אחד האיש ואחד האשה צריעי ולא צמים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש צריעי והאשה צמים וחכמים אומרים אחד האיש ואחד האשה צין צריעי צין צמים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה צריעי אמר רבי ילחק הא דקאמר רבי יהודה אחד האיש ואחד האשה צריעי הכי קאמר שניה שוין צריעי. דמשנתקללו צריעי פטורין אצל צמים איכא פלוגתא: **קלא**. נתקלקל צריעי. וליטנא דקרא נקט ונקלה(ט) לשון זלוזל: **צין בראשונה צין צנייה**. צין קודם שהכה כלל צין לאחר שהכה והיינו ראשונה הגצה ראשונה שמגביה ידו להכות אם נתקלקל צאותה הגצה מחמת פחד או שנתקלקל צהגצה שניה דהיינו לאחר שהכה: **פוטרין אותו**. דנקלה קרינא ציה דהא קלה: **נפסקה הרלועה**. אם צהגצה שניה נפסקה פוטרין אותו דהא נקלה צאותה הכאה שהכה ואם קודם שהכה נפסקה כשהריס ידו להכות אין זו קלה: **לכשילקה קלה**. פירושו לכשילקה יקלה שאמדוהו שאם ילקוהו מיד יתקלקל צריעי פוטרים דפן יוסיף ונקלה כמיצ דאין נותנין לו מכה שיקלה עליה מיד כך שמעתי אצל אמדוהו שלא יתקלקל עד לאחר המלקות מלקין אותו: **קלה תחלה**. קודם שקיבל שום הכאה מלקין אותו אחרי כן: **בתנ"י על אחת כמה וכמה**

שסנהן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דצמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אצות על צנים על שלשים ועל רבעים ובמדה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמינן לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות. מיעוט לאלפים אינו פחות משני אלפים וכל שכן אם כפשוטו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: **דנסיב**. אחר כל העריות ונכרתו הנפשות העושות הרי חייב כרת על הנכשל בהן ונתן חיים למועד וצדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ואת משפטי וגו':

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

רבי יהודה אומר (בעיני יתירי כח ו) חסירי מדע. נ"ל דפליג אמנא קמא דאמר אין מעמידין כלל חסירי מדע דאין מדקדקין בדבר דצהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר דלרבי יהודה מעמידין דוקא חסירי מדע:

שניהם שוין (א). ומיהו אשה אף צמים: **קל"ה**. כל הנתקלקל צריעי איש ואשה משהגביה הרלועה להלקותו צראשונה או צנייה פוטרין אותו ואין מכין אותו כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה צנייה שלקה אחת ולא שנפסקה צראשון קודם שלקה כלל:

גב' (א) מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב **ארבעים** יכנו וסמך ליה **לא תחסום שור בדישו** **(א)** ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה **"מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר (ב) רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה** **כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם דכתיב 'אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה** **את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב** **"לכלב תשליכון אותו וסמך ליה 'לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה גמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו':** תנא גשל חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא **"ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא **"והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטוהו מאי הפילו ש"מ תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן יאין מעמידין חונגין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמרת חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אומר ת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מוזרזין אלא למורו תנא **"כשהוא מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי **"דליתיה מדידיה: והקורא קורא כו': תנו רבנן **"הגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר לתחלת המקרא ימצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן **"אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל **"כפתוהו ה"ורץ מבית דין פטור מיתיבי** **"קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו 'נפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הכא לא רץ ת"ר **"אמדוהו לכשילקה (א) קלה (ב) פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר 'והכהו [וגו'] ונקלה ולא **"שלקה כבר בבית דין: מתנ"י** **"כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר **ונקלה אחיך לעינך** **"כשלקה הרי הוא כאחיד דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר **ונכרתו הנפשות העושות וגו' ואומר אשר**********************

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כג.

רבי יהודה אומר (בעיני יתירי כח ו) חסירי מדע. נ"ל דפליג אמנא קמא דאמר אין מעמידין כלל חסירי מדע דאין מדקדקין בדבר דצהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר דלרבי יהודה מעמידין דוקא חסירי מדע:

שניהם שוין (א). ומיהו אשה אף צמים: **קל"ה**. כל הנתקלקל צריעי איש ואשה משהגביה הרלועה להלקותו צראשונה או צנייה פוטרין אותו ואין מכין אותו כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה צנייה שלקה אחת ולא שנפסקה צראשון קודם שלקה כלל:

גב' (א) מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב **ארבעים** יכנו וסמך ליה **לא תחסום שור בדישו** **(א)** ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה **"מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר (ב) רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה** **כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם דכתיב 'אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה** **את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב** **"לכלב תשליכון אותו וסמך ליה 'לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה גמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו':** תנא גשל חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא **"ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא **"והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטוהו מאי הפילו ש"מ תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן יאין מעמידין חונגין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמרת חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אומר ת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מוזרזין אלא למורו תנא **"כשהוא מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי **"דליתיה מדידיה: והקורא קורא כו': תנו רבנן **"הגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר לתחלת המקרא ימצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן **"אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל **"כפתוהו ה"ורץ מבית דין פטור מיתיבי** **"קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו 'נפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הכא לא רץ ת"ר **"אמדוהו לכשילקה (א) קלה (ב) פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר 'והכהו [וגו'] ונקלה ולא **"שלקה כבר בבית דין: מתנ"י** **"כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר **ונקלה אחיך לעינך** **"כשלקה הרי הוא כאחיד דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר **ונכרתו הנפשות העושות וגו' ואומר אשר**********************

שסנהן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דצמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אצות על צנים על שלשים ועל רבעים ובמדה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמינן לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות. מיעוט לאלפים אינו פחות משני אלפים עד סוף כל הדורות: **דנסיב**. אחר כל העריות ונכרתו הנפשות העושות הרי חייב כרת על הנכשל בהן ונתן חיים למועד וצדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ואת משפטי וגו':

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

	
עין משפט ונר מצוה	
קבו א מיי פ"ב מהל' יבוס הל' יד סמג עשין כא טו"ט"ע אה"ע ס"י קסה סעיף ד [ובצר אלפס תמונות סמוך לסוף פרק ז דף קלז]:	
קבב ב מיי פ"ו מהל' י"ט הל' טז:	
קבט ג מיי פט"ו מהל' סנהדרין הל' ח:	
קל ד ה מיי שם הל' ט:	
קלא ו ז מיי שם הל' יא:	
קלב ח מיי שם פ"ו הל' ו:	
קלג ט י ב מיי שם הלכה ה:	
קלד י מיי שם הל' ז:	
מ [מיי] שם ופ"ב מהל' עדות הל"ד]:	

	
 	

תורה אור השלם

- ארבעים יבננ לא יוסיף פן יוסיף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אֲחִידך לעיניך: דברים כה ג לא תחסם שור בדישו: דברים כה ד כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תהיה אשת המת הוציאה לאיש וך יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כה ה אלהי מסכה לא תעשה לך: שמות לו יז
- אין חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות אשר צִוִּיתך למועד חֲדָשׁ הָאָבִיב כי בחדש הָאָבִיב קָצַתָּ ממִּצְרַיִם: שמות לו יח ואנשי קדש תהיון לי וקשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכן אותו: שמות כב ל
- לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע להלית עד חקם: שמות כג א
- ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ישעיהו א ג
- ותִּהְיֶה אִם בן הבוֹת וְרָשָׁע וְהַפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכְדּוּ לַפְּנֵי כִּדִּי רָשָׁעוֹ וּבְמִסְפָּר: דברים כה ב
- כי כל אשר יַעֲשֶׂה מכל התועבות הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנַּפְשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם:ויקרא יח כט

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך

אשך